

مدرسه فاطمه الزهرا (س)

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان:

احکام کلیسا و کنیسه معابد اهل کتاب

استاد راهنما:

سرکار خانم زینب فریدونی

نگارنده:

زینت سنگین آبادی

اردیبهشت ۱۳۹۳

چکیده:

با پیشرفت دانش، معلوم شده است که درباره هیچ یک از پدیده های جهان نمی توان تعریف کاملی ارائه داد. تعریف باید جامع و مانع باشد؛ یعنی همه موارد خودی را دربرگیرد و همه موارد بیگانه را بیرون کند. در گذشته تصور می شد ارائه تعریف جامع و مانع امکان دارد، اما اکنون روشن شده است که هیچ تعریفی جامع و مانع نیست و تعریفها برخی از جوانب موضوعات را نشان می دهند. بعضی موضوعات آسانتر و بعضی دشوارتر تعریف می شوند. یکی از موضوعاتی که به سختی تعریف می شوند، دین است. علت این امر تنوع بسیار زیاد ادیان در جوامع بشری است. دانشمندان برای پیدا کردن یک یا چند وجه اشتراک در تعریف ادیان کوشیده اند، ولی کارشان به جایی نرسیده است. این امر موجب شده است که تعریفهای بی شماری برای دین ارائه شود که هیچ کدام از آنها جامع و مانع نیست. برخی گفته اند دین به معنای اعتقاد به یک امر قدسی است و برخی آن را ایمان به موجودات روحانی دانسته اند. گروهی دیگر گفته اند دین عبارت است از ایمان به یک یا چند نیروی فوق بشری که شایسته اطاعت و عبادت هستند. مذهب در گذشته به مکتبهای فکری درون یک دین (مانند مذاهب چهارگانه یا پنجگانه فقه اسلامی) اطلاق می شد. در مغرب زمین، واژه «Religion» به معنای مکتبهای درون یک دین و به معنای خود دین به کار می رود و حدود نیم قرن است که متجددان کشور ما تحت تأثیر این موضوع، کلمه «مذهب» را به هر معنا استعمال می کنند. در این نوشته واژه «دین» و «ادیان» در مورد همه آیینها، اعم از صحیح، منسوخ، محرف و جعلی به کار می رود، همان طور که خدای متعال به کافران فرموده است: «کم دینکم ولی دین» (کافرون: ۶). و ما در این تحقیق احکام کلیسا و کنیسه و مذاهب اهل کتاب را بررسی می کنیم. اهداف و ضرورتی که برای این مقاله ارائه شده این است که بتوانم تعریف جامعی از کلیسا و کنیسه ارائه دهم و به بررسی احکام آن بپردازم لذا سعی شده از روش کتابخانه‌ای استفاده شود.

کلید واژه: مذهب، دین، کلیسا و کنیسه

پیشینه:

در کتاب تاریخ کلیسای قدیم در امپراطوری روم و ایران نوشته میر ویلیام ترجمه‌ی علی نخستین در مورد تاریخ و پیشینه کلیسا در ایران و روم بحث کرده است. در مورد اقسام کلیسا سخنی به میان نیاورده و در کتاب باورها و آیین‌ها ی یهودی نوشته آلن آنترمن، مترجم آقای رضا فرزین، آیین و احکام عبادی یهود تبیین شده است. بنابراین سعی شده است در این مقاله درباره احکام و تاریخچه‌ی کلیسا و کنیسه تحقیق شود.

سؤال اصلی:

- احکام کلیسا و کنیسه اهل کتاب چیست؟
- تحریفات و تناقضات کتاب مقدس چیست؟
- آموزه‌های مسیحیت چگونه است؟

فرضیه:

- بررسی احکام کلیسا و کنیسه اهل کتاب.
- به نظر می‌رسد تحریفات و تناقضات در کتاب مقدس وجود دارد.
- شناساندن آموزه‌های مسیحیت.

در عبری برای مفهوم کنیسه Synagogue کلمه «بت هکنست»، را به کار برده اند که «خانه تجمع» معنا می دهد، و محلی است که یهودیان برای عبادت و دعاخواندن در آن جمع می شوند. با تمام اهمیتی که کنیسه در زندگی یهود دارد از منشا آن چیز چندانی نمی دانیم. در هیچ جای کتاب مقدس عبرانی اشاره صریحی به چیزی که شباهتی به کنیسه برساند وجود ندارد. بسیاری از محققان گفته اند که کنیسه اولین بار در دوران تبعید بابل، که پس از خرابی معبد اول در ۵۸۶ ق م صورت گرفت پیدا شد. به هر حال، اگر کنیسه ها در آن دوران نخستین وجود داشته اند بسیار عجیب است که تصریحی به آنها نشده است. اما قدر مسلم آن است که در قرن اول م کنیسه ها دیگر نهادهای جافتاده ای بوده اند. از دوران تلمودی و در تمامی نوشته های یهودی پس از آن، اشارات فراوانی به نهادی مشابه بت هکنست، به نام بت همیدراش، وجود دارد. این اسم به معنای «خانه درس» است؛ جایی که مخصوص مطالعه تورات بوده است. به نظر می رسد در دوران تلمودی این دو کاملاً از هم جدا بوده اند. در صورت امکان کنیسه را بر بلندترین نقطه شهر می ساختند، در حالی که معمولاً مدرسه را در بیرون شهر بنا می کردند. اما سرانجام مدرسه در کنیسه ادغام شد، یا به عنوان ضمیمه آن و یا به این شکل که کنیسه کارکرد مهم دیگری نیز پیدا کرد.

۳. کاتولیک‌ها معتقدند احکام دهگانه عهد عتیق و اخلاق کامل مسیحیت که مرکب از یک سلسله قوانین عملی مشخص است به عهده افراد گذاشته شده است.

۴. عمل توبه: به این صورت است که توبه کننده در مقابل کشیش می ایستد و اعترافات خود را اظهار می کند.

۵. کاتولیک‌ها در غسل تعمید آب را به سر می پاشند^۱.

۲. ارتدوکس

الف) تاریخ پیدایش ارتدوکس: کلمه ارتدوکس که مرکب از دو کلمه Orthos یعنی درست و doxa یعنی عقیده، ترکیب شده است به معنای عقیده صحیح است. این مذهب اواخر قرن پنجم میلادی به هنگام تجزیه روم به شرقی و غربی به وجود آمد و به کلیسای روم شرقی ارتدوکس اطلاق میشود.

ب) عقاید

۱. ارتدوکسها روح القدس را تنها ناشی از پدر می دانند و علاقه مند هستند که پدر را به عنوان تنها منبع و منشأ همه چیز حفظ کنند.

۲. ارتدوکس به عصمت پاپ و مقامات کلیسا اعتقاد ندارد و معتقدند کلیسای جامع یعنی مجموعه مؤمنان مسیحی مصون از خطا هستند. به این معنا که روح القدس جامعه مسیحیت را از انحرافات محافظت می کند، لذا این مصونیت دیگر شامل افراد خاص نمی شود.

۳. تجرد روحانیون: در شرق همه روحانیونی که مقامی پایین تر از اسقف دارند مجاز به ازدواج هستند. این افراد اگر بیش از انتصاب ازدواج کرده باشند می توانند زندگی با همسر خود را ادامه دهند

۴. عصمت و بکارت مریم: برای مسئله آبستن شدن مریم در عین اعتقاد به پاک دامن بودن او، تعلیمی نیآورده اند و گناه کبیره در کلیسای ارتدوکس نقش علمی ندارد چون بی گناهی را صفتی می دانند که فقط به مسیح (علیه السلام) تعلق دارد و عصمت مریم را به رسمیت نمی شناسند.

۵. منابع و مآخذ اصول اعتقادی ارتدوکس کتاب و سنت است.

۶. فدیة: آنها معتقدند که فدیة تنها از مرگ مسیح (علیه السلام) به وجود نیامده بلکه به خاطر رستاخیز مسیح هم می باشد.

ج) احکام عملی یا فقه

۱. از رسوم هفتگانه مسیحی فقط دست گذاری را منحصر به اسقف ها می دانند و بقیه رسوم را کشیش ها هم می توانند انجام دهند.

۲. اجرای عشای ربانی، در کلیسای شرق برای برگذاری آنان از نان و رآمده استفاده می کنند بخلاف کاتولیک ها.

^۱. البیوت ، استوارت . راز تثلیث. انتشارات نور جهان

۳. مذهب ارتدوکس در برخی مراسم و اعیاد با کلیساهای دیگر هم فرق دارند از جمله این که عبادت را روزهای یکشنبه و بعضی اعیاد انجام می دهند.

۴. مراسم غسل تعمید: در این مراسم سر را سه مرتبه در آب فرو می برند^۱.

۳. پروتستان

الف) تاریخ پیدایش پروتستان: واژه پروتستان یک واژه فرانسوی است که به زبان لاتین آمده به معنای معترض است. خاستگاه این نهضت کشور آلمان است که در قرن (۱۶ میلادی) در پی اعتراض مارتین لوتر (۱۴۸۲ - ۱۵۴۹ میلادی) بر علیه فروش آمرزش نامه ها و ادعای تفوق کلیسای رم بر جهان مسیحیت متولد شد. در این جا به اهم عقاید و مباحث آنها اشاره ای می شود.

ب) عقاید

۱. پروتستانها عصمت پاپ را قبول ندارند.

۲. ریاست داشتن پاپ به تمام کلیساها را نمی پذیرند.

۳. برای حصول نجات، ایمان را کافی می دانند و معتقدند که نجات و رستگاری مخصوص عمل مشخص نیست و تنها از طریق فیض الهی و در ضمن ایمان پدید می آید.

۴. آنها اعتقاد به برزخ ندارند. چون بحث اعتقاد به برزخ در کتاب اپوکریفاست که پروتستانها آن را قبول ندارند.

۵. در رابطه با تفسیر و تبیین کتاب مقدس معتقدند که مؤمن به کمک روح القدس قادر به تفسیر و تبیین کتاب مقدس است روی این اساس هر مسیحی می تواند پیام کتاب مقدس را به وجدان شخص خود دریابد.

۶. عدم تجرد کشیش: لوتر تأکید می کرد که باید به کشیش ها اجازه زناشویی داده شود.

۷. عشای ربانی، اعتقاد دارند که نان و شراب حقیقتاً و واقعاً به خون و گوشت مسیح مبدل نمی شود یعنی تغییر و استحاله واقعی به بدن مسیح را انکار می کنند.

۸. کتاب مقدس را تنها منبع و مأخذ اصول اعتقادی و اعمالی خود می دانند

۹. پروتستان ها معتقدند که روح القدس از خدای پدر و هم از خدای پسر صادر می شود.

ج) احکام عملی یا فقه

۱. پروتستان ها در چگونگی عمل توبه با سایر کلیساها فرق دارند و از اینکه توبه کننده در مقابل کشیش بایستد و اعتراف کند با این عمل مخالف هستند.

۲. از بین آیین های هفت گانه مقدس در کلیسا فقط غسل تعمید و عشای ربانی را آیین مقدس می دانند. گرچه برخی از اعمال را نیز انجام می دهند. اما یک رسم مقدس به حساب نمی آورند.

^۱. استوارت الیوت ، یگانگی در تثلیث ، انتشارات نور جهان

۳. دعا برای مردگان که در کلیسا مرسوم است در پروتستانها فاقد ارزش است. با توجه به عقاید و احکامی که برای این سه مذهب معروف مسیحیت ذکر گردید، فرقه‌های اساسی کاتولیک ها با ارتدوکس ها در باب عقاید و ... عبارت است از: عصمت پاپ و تجرد و عدم تجرد کشیش، شر و سعادت، حاکمیت کلیسا و منشأ روح القدس و از حیث احکام در اداره شعائر دینی و چگونگی عمل توبه و غسل تعمید فرقه‌هایی وجود دارد و فرقه‌های اساسی که بین این دو کلیسا با پروتستانها در عقاید و ... هست عبارتند از: اعتقاد به برزخ و تفسیر کتاب مقدس و عشای ربانی و چگونگی عمل توبه و در تعداد آیین های مقدس و همچنین دعا برای مردگان با هم فرق هایی دارند^۱.

^۱. ژوزف بهنامی ، مدخلی بر آموزه تثلیث . انتشارات نور جهان

نتیجه گیری

امروزه ادیان های الهی در همه جای دنیا وجود دارند و بسیار مجدانه به احکام و عقاید خود پایبند هستند و چندان تأثیر در شیوه درست زندگی کردن مقیدان به آن ادیان وجود ندارد و هیچ دینی هیچ آیینی کامل تر از اسلام نیست و نخواهد بود چراکه از همه لحاظ ابعاد زندگی مسلمانان را بررسی کرده و برای هر کار و کردار فرد مسلمان برنامه های ویژه ای دارد قرآن ناطق که روشنگر زندگی مسلمانان است هر روز دری از درهای رحمت آن باز می شود و با وجود اینکه سال های سال است مسلمانان از آن استفاده می کنند ولی تاکنون مطالب آن دچار نقصان و اشتباهی نبوده است.

منابع:

۱. گریدی، جوان؛ مسیحیت و بدعتها، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی، قم، موسسه طه، ۱۳۸۴، چاپ دوم
۲. میلر، ویلیام؛ تاریخ کلیسای قدیم در امپراتوری روم و ایران، ترجمه علی نخستین
۳. دورانت، ویل؛ تاریخ تمدن ج ۳، حمید عنایت و ...، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱
۴. کرنز، ارل؛ سرگذشت مسیحیت در طول تاریخ، ترجمه آرمان رشدی، آموزشگاه کتاب مقدس، ۱۹۹۴، ص ۱۰۶-۱۰۷
۵. وان وورست، رابرت ای؛ مسیحیت از لابلای متون، جواد باغبانی و عباس رسول زاده، قم، موسسه امام خمینی، ۱۳۸۴
۶. میشل توماس. کلام مسیحی ترجمه حسین توفیقی انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷. بی ناس، جان. تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی اصغر حکمت، انتشارات علمی - فرهنگی
۸. جمیز. آ. کوریک، قرون وسطای اولیه. ترجمه مهدی حقیقت خواه انتشارات ققنوس
۹. گراث، مگ در امدی بر الهیات مسیحی ترجمه عیسی دیباچ. انتشارات کتاب روشن
۱۰. تنی، مریل سی؛ معرفی عهد جدید، مترجم طه میکائیلیان، تهران، انتشارات حیات ابدی، ۱۳۶۲
۱۱. آشنایی با ادیان بزرگ، حسین توفیقی، بخش یهودیت
۱۲. سیری در تلمود، نویسنده: آدین اشتاین سالتز، مترجم: باقر طالبی دارابی، ناشر: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب، تاریخ نشر: ۱۳۸۳
۱۳. باورها و آیین های یهودی، نویسنده: آلن آنترمن، مترجم: رضا فرزین، ناشر: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب، تاریخ نشر: ۱۳۸۵
۱۴. گریدی، جوان؛ مسیحیت و بدعتها، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی، قم، موسسه طه، ۱۳۸۴، چاپ دوم
۱۵. رابرتسون، آرچیبالد؛ عیسی اسطوره یا تاریخ، مترجم حسین توفیقی، قم، دانشگاه ادیان، ۱۳۸۷، چاپ دوم،